

RAINER MARIA RILKE

Imaórák könyve

(részletek)

Itt név világít – az a fény –
a homlokok mögül.
Az első törvény is kemény,
az arcon nem marad fölény,
meglátlak téged, te serény,
a súlyod, rettentő körén,
világ fölé került.

Kitaszítasz az időből,
én túl lassú vagyok;
viszályunkban megelőzöl:
a sötét volt legelőször,
most győztesen ragyog.

Tiéd vagyok, de az ki is,
a sötétben rólam hamis,
de szép kép látható.
Nézésed átható,
nekem ki kell szakállad is
tapintanom, te jó.

*

Tiéd az első szó: *a fény*:
idő az is. Majd csend sokáig.
Az ember új igédben áll itt
(csengése barnával világít
ránk) szándékaid peremén.

A harmadik nem fejlemény.

Azért imádkozom, ne szólj már,
némán mutasd csak, mit akarsz,
légy álom, ha lelket kavarsz,
s hallgatásod lehet az oltár,
hiszen hegyekre, arcra írtál.

Hadd meneküljünk veled együtt
a kimondhatatlan elől.
Az éj az édenkertre dől:
a kürt eldobva, közeledjünk
bátran, mert te voltál az őr.

*

Jössz és mész. Az ajtók utánad
be-becsapódnak nesztelen.
Halkan bolyongod be a házat,
halkabb nem lehet senki sem.

Ha veled lakozik az ember,
könyvet bújni nincsen miért,
bár képein is, mint a tenger,
áthullámszik kéklő igéd;
a lét hangot vegyít a csenddel,
az arányokban vagy kimért.

Gyakran megnézlek önmagamban,
a teljes forma ott ragyog,
mondjuk, hogy tiszta őz alakban,
én meg a mély erdő vagyok.

Kerék vagy, s ezer fordulattal,
hiába állok tengelyén,
a sötétből szeszélyesen
a legnehezebb tart felém,

a művem így nőhet fölém,
és lépi át az életem.

*

Te vagy a legmélyebb magasság,
tornyok és bűvárok helyett,
ki ha szól, neki nem mulatság,
kinek az irigyei tudják,
némasága kivételes.

Ellentmondásokból egy erdő.
Kisded, akit ringathatok,
gőgicsélése átokfelhő,
alatta a nép hullni fog.

Az első könyvet rólad írták,
az első kép téged keres,
te vagy a fájdalom s a jóság,
az ércből megformált komolyság,
amit a homlokod alól látsz,
mint a hét nap, ígéretes.

Szétszóródtál ezer alakban,
de minden áldozat hideg;
míg fent a templomkóruson majd
a megnyíló aranyhuzatban,
bármi kétséget, mi kirobban,
az ujjad köré nem tekersz.

*

Hazatérek a szárnyalásból,
magamtól messze lengtem,
énekként szálltam el a számról,
Isten mint rím zeng fülemben.

Megint egyszerű leszek és halk,
megfékezem a hangom,
megint a földre nézek majd,
a jobb imákat mondom.
De másoknak csak szél vagyok,
megrázom őket is,
jártam messze angyal-soron,
fönt, hol a fény nincsbe oson,
Isten sötétedik.

Az angyalok a szélei
a fönti lombozatnak,
a létük álom béleli:
hogyan ágak közt suhannak.
Az eszükben a fény hever,
az Úr sötét erő.
Idefönt bújt meg Lucifer,
a fényberévülő.

A világosság ura ő,
a semmi csillog úgy,
hogyan homloka a szédítő,
mi égve mégis égre tört

sötétségbe borul.
Világos: az idő ura,
üvöltve felriad,
fájdalmában sikít, noha
fájdalmában kacag,
ilyen boldog nem lesz soha,
ha hatalmon marad.

Csak egy számárfül az idő
egy régi könyvlapon.
Vagy díszruha, előkelő,
mit az Úr félredob,
mert ő, a mélységek ura,
repülni rég megunt,
egy új év neki túl fura,
haja, mint gyökérkorona
túlnő a lét kapun.

*

Be csak tettekkel foghatod,
a kéz csak fényhozó,
az értelem köztünk vacog,
szökéstalálkozó.

Az értelem mit ért velem –
gondolhatják a széleken,
ez mindent összefog.
De jössz te és nincs védelem,
a szökevényt hozod.

A holléted nem érdekel,
beszélj bárhonnán is.
Evangelistád égre kel,
ha kell felejt, vagy jegyzetel,
egy hangod se hamis.

Ha bármikor feléd futok,
valódi a futam,
a 'te ki vagy, s én ki vagyok'
értelme elsuhan.

*

Nem öltöztet jobban az életem,
akár halála órája a régi
cárt. Szám a hatalmat mégse beszéli,
a némaságom a kör körbeéri,
a birodalmam már egész megyényi,
érzékeim uralma végtelen.

Neki csak az építkezés: imádság,
iszony sincs, csak kváderkövel kiváltság,
mi egyre nő, az egyre szebb –
a térdelő fölé kell az apátság
(az fontos, mások meg ne lássák)
aranyból legyen a magasság,
sok színes kupola legyen.

Egyetlen templom és kolostor,
szűkös csigalépcsőivel,
sem épült másból, hárfahangból,
egy kéz a hangszeren barangol,
hová sok szűz s király fülel.

(Vörös István fordítása)

JÁSZ ATTILA

Ahogymegszületik

Fra Angelico boldogságos imája

Minden újabb és újabb Krisztussal
kit kolostorok csendjében feszíttek falakra
újra átélem szenvedéseit a kereszten

Könnyeim ködpáráján át látom csak, ahogy megszületik
ecsetvonásaim nyomán, újra és újra, haldokló Jézus Urunk

Hónaalatt

A gyermek Mozart sötét kapualjból lép ki
hóna alatt kottafüzettel, az apja írta
És bár nincs rá szüksége
mégsem szabad elvesztenie

És már most tudja, ő lesz a kulcs
a halló szívűek számára
a legderűsebb fájdalom megfogalmazója

Noha angyal, semmit sem tud még a halálról

Akáregy

hrabaliáda, avagy a Szt. Ferenc-aspektus

Akár egy beteg galamb, olyan szelíddé vált
Nem ivott sört már, csak ásványvizet

A városi életmódtól aberrált galambokat figyelte
etette naphosszat, hozzájuk beszélt időnként

Nekik árulta el fájdalmait és fáradt gondolatait
amiket már végképp nem akart megosztani senkivel

Hívásukra, velük repült el, az életmeséken
az ablakpárkányon túl

DANYI ZOLTÁN

Valamennyi zöld

Az egyik sokáig, egészen hosszú ideig kitartott. A többi már
mind – a
gesztenye, a juhar, a fűz – lehullatott. Ez az egy nem,
december elejéig.
Akkor viszont egyik napról a másikra, szinte egyszerre lett
színtelen minden,
egyetlen éjszaka alatt.

Reggelre már csupán szemben, a túlparton maradt
valamennyi zöld, a
vadszőlő meg a fű, ez is csak foltokban, és a foltok is
eltűnőben.

Három hónap zöld nélkül. Ez így: beláthatatlan idő.

A kakukkfű téli skicce

Vázlat kevés vonallal. Levegőbe rajzolt ágak, egymáshoz
illesztett, törékeny
pálcikák. Fűzfa, kakukkfű, félredőlt nád. A szárok, ahogy
átütik a jeget, és
valamilyen madár nyomai a jégen. Hátrafelé mutató nyilak,
jelek a
menetiránnyal szemben.

Milyen madár, jó volna tudni. És miféle irány.

Miféle mozdulat visszafelé, ahogy a nád és a kakukkfű
skicce önmaga
lényegévé szárad.

Csak a fűzfa éli túl.

GERGELY ÁGNES

Álomjárás

Lepkék jártak itt a szobában,
de nem maradt meg egy se.
Húsz éve les a mézescsupor,
hogy mikor törjön össze.

Sepregetem a szilánkokat,
mint utcán a falevelet.
Sosem önfedtet az a tárgy,
mely nemlétével fenyeget.

Örököltünk, mondja valaki,
aki temetett nemrég.
Öltünk, mondja szélesen a gazda.
Szivárogo az emlék.

De a lélek kései véralvadása
kanonizált útszűkület.
Kezedbe adom hitemet
a lepkék rajzása felett.

MESTYÁN ÁDÁM

Anya

Kétségbeesetten tömi a lyukakat,
de elfolyik, kifolyik az anyag,
legyen az csoki, kisállat vagy szeretet:
soha nem elég és mindig becsapják.

Az állkapcsa megfeszül és
bekeményedik a halántéka,
az akarata csúnya bórránc,
egyetlen feszült csönd,
a vereség megsemmisítő.

Kiütésekkel teli a keze,
én kicsi édesanyám,
és nem akarja abbahagyni,
nem képes abbahagyni
a teljesen felesleges munkát.

Automatába megy át,
hogy ne kelljen meghallania
önnön kudarcát, hogy az a
tízéves kislány, aki rózsaszín
fodrokban makacsolta magát,

ne láthassa, hogyan omlottak
össze a dolgok, hogyan zuhantak
rá a rossz döntések romjai,
és miként éri be egy büszke élet
szánalmas maradékaival.

Utolsó szó a testről

Miféle állat bújik meg bőröd mögött?
Feszül a kémlelő egyensúly tompán,
tömeged moccanatlan takarja lomhán,
a múlt darabja éled húsod fölött.

Most élsz csak igazán, így e makettben,
hisz durva, széles arcod minden pontja
testté lett, testté lett a testben újra,
de fényes, vérző látvány él a szememben.

Aki vagy – elrejt e kicsiny szobor mélye,
jaj, a rücskös anyagon az ösztön éle
karcol: benne alkotód halálos ujja.

Ő uralkodik: tested is rab, tárna csak,
Rodin, Rilke, Nizsinszkij, ítésház és kora:
holttesteket hordozol. Régóta vártalak.